

BAB V

KACINDEKAN JEUNG RÉKOMÉNDASI

5.1. Kacindekan

Wangun karya sastra Sunda aya tilu rupa, nya éta prosa, puisi, jeung drama. Salah sahiji wangun karya sastra dina wangun puisi nya éta pupujian. Pupujian nya éta wangun karya sastra Sunda pikeun muji ka Gusti Alloh SWT jeung Kangjeng Nabi Muhammad SAW. Pupujian ogé miboga ajén-inajén nu luhur pikeun pituduh hirup manusa di alam dunya. Métode anu digunakeun dina ieu panalungtikan nya éta métode kualitatif dina étnografi-déskriptif. Di Désa Cimaung, pupujian kaitung karya sastra anu mindeng dinadomkeun waktu nungguan sholat berjamaah diantara waktu adan jeung qomat. Pupujian anu kakumpul ti Désa Cimaung nya éta aya 41 pupujian, anu dicangking ti opat urang narasumber.

Tina 41 pupujian anu kakumpul, ditangtukeun sapuluh pupujian pikeun dianalisis dumasar ulikan struktural jeung ajén étnopédagogik. Ulikan struktural ngawengku struktur lahir (jumlah pada, jumlah padalisan, jumlah engang, purwakanti, jeung gaya basa) jeung struktur batin (eusi, téma, nada, rasa, jeung amanat), sedengkeun ajén étnopédagogik ngawengku tujuh atikan karakter, nya éta *religius, jujur, disiplin, rasa ingin tahu, gemar membaca, peduli sosial, jeung tanggung jawab*.

Sabada dianalisis, pupujian nu kapanggih di Désa Cimaung Kacamatan Cimaung Kabupatén Bandung bisa dirumuskeun kacindekan saperti ieu di handap.

- 1) Struktur Lahir Pupujian (Jumlah engang jeung jumlah padalisan, jumlah pada, purwakanti, jeung gaya basa)

Jumlah engang nu kapaluruh mangrupa jumlah engang dina saban padalisan. Jumlah engang dina unggal padalisan téh teu tangtu, aya nu 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, jeung 15. Purwakanti nu mindeng digunakeun dina pupujian nya éta purwakanti laraswekas jeung larasmadya anu masing-masing jumlahna aya

14. Ari gaya basa nu dipaké dina pupujian nu dianalisis téh jumlahna aya salapan. Wangun pupujianana mangrupa wangun sa'ir nu jumlahna aya tujuh.

2) Struktur Batin Pupujian (Eusi, téma, rasa, nada, jeung amanat)

Tina sapuluh pupujian nu dianalisis, lolobana eusina mangrupa pépéling dina ngalaksanakeun perkara amal nu hadé. Téma nu nyangkaruk dina pupujian nu dianalisis téh lolobana ngeunaan bagbagan perkara kagamaan pikeun hirup di alam dunya, sarta di alam ahérat. Rasa nu kagambar lolobana rasa sumanget ngalakonan amal hadé sangkan bisa jadi jalma nu mangpaat. Nada nu dipaké pangarang dina pupujian nu dianalisis nya éta nada umajak ngalakonan amalan anu hadé. Ari amanat nu hayang ditepikeun pangarang nya éta sangkan nu maca atawa nu ngaregepkeun, bisa ngalaksanakeun tur ngalarapkeun pituduh atawa paréntah anu aya dina eusi pupujian.

Lian ti nganalisis struktur lahir jeung struktur batin, panalungtik ogé nganalisis atikan karakter étnopédagogik nu disusun ku Pusat Kurikulum Pengembangan dan Pendidikan Budaya dan Karakter Bangsa Departemen Pendidikan Nasional anu ngawengku 18 atikan karakter étnopédagogik. Atikan karakter étnopédagogik anu kapaluruh téh aya 19 atikan karakter, nu mana karkter utamana aya dua nya éta atikan karakter *religius* jeung atikan karakter *jujur*.

Hasil tina panalungtikan ngeunaan pupujian nu aya di Désa Cimaung Kacamatan Cimaung Kabupatén Bandung, bisa dijadikeun alternatif bahan pangajaran ngaregepkeun di SMP kelas VII. Ieu hal luyu jeung kritéria bahan ajar, sarta luyu jeung KIKD tingkat SMP/MTs kelas VII anu geus ditangtukeun ku pamaréntah.

5.2. Rékoméndasi

Panalungtikan ngeunaan karya sastra Sunda dina wangun pupujian anu dilaksanakeun ku panalungtik, miboga mangpaat anu kacida pentingna. Ku ayana panalungtikan, masarakat bisa nyangkem ajén-inajén anu ditepikeun ku pangarang pupujian. Dumasar kana éta hal, aya sababaraha rékoméndasi anu perlu ditepikeun sangkan pangaweruh dina kahirupan sapopoé bisa nambahan. Ieu di handap

mangrupa sababaraha rékoméndasi anu perlu ditepikeun.

1) Pikeun Guru

Dina milih bahan pangajaran Basa Sunda anu rék ditepikeun ka siswa kudu *variatif*. Guru kudu bisa *kreatif* sarta motékar dina ngamekarkeun bahan pangajaran sangkan siswa teu bosen diajar. Leuwih hadé nepikeun bahan pangajaran nu nyata, sangkan siswa leuwih gampang maham jeung apal cangkem kana karya sastra, sarta budaya Sunda anu aya disabudeureunana.

2) Pikeun Siswa

Siswa SMP kelas VII anu diajar ngeunaan pupujian, sakuduna wanoh jeung maham matéri pupujian. Ku kituna, diperlukeun tarékah dina neuleuman informasi atawa référénsi ngeunaan pupujian sacara leuwih teleb, sangkan ajén-inajén pupujian anu diajarkeun di sakola bisa kacangking ku siswa.

3) Pikeun Panalungtikan Satuluyna

Ieu panalungtikan dipuseurkeun kana analisis struktural anu ngawengku struktur lahir jeung struktur batin, sarta analisis ajén étnopédagogik pupujian nu aya di Désa Cimaung Kacamatan Cimaung Kabupatén Bandung. Ku kituna, perlu dilakukeun panalungtikan leuwih teleb. Leuwih hadé saupama bisa nalungtik wirahma tina unggal pupujian, sarta bisa nyieun média anu leuwih *relevan* pikeun média pangajaran di sakola sangkan siswa resep diajar pupujian.